

La mediació museística des dels marges

Publicat per [Interacció](#) [1] el 25/09/2015 - 12:23 | Última modificació: 17/08/2026 - 11:03

Voces con alas críticas és especialment interessant perquè no presenta la mediació museística com una metodologia per acostar els públics a les col·leccions, sinó com **un espai professional, pedagògic i polític des del qual interrogar el mateix museu**. Publicat en el marc del projecte europeu *Museum Mediators*, el volum recull les experiències i reflexions de diverses educadores vinculades a museus i centres d'art de l'Estat espanyol.

Coordinat per Carla Padró i Paola Villanueva, el llibre neix d'un procés d'investigació desenvolupat entre 2012 i 2014 a partir d'entrevistes i estudis de cas. Les autores transformen posteriorment aquestes converses en textos personals que combinen experiència professional, reflexió teòrica i crítica institucional. El resultat no pretén oferir una definició única de la mediació, sinó fer visibles posicions que qüestionen les formes convencionals d'entendre l'educació als museus.

Una de les qüestions que travessa el volum és la **situació paradoxal de les educadores**. Les institucions museístiques acostumen a presentar l'educació com una funció central, mentre que els departaments educatius ocupen sovint posicions perifèriques, disposen de menys recursos i concentren formes de treball precàries. La professionalització de la mediació conviu així amb la seva fragilitat laboral i institucional. Eneritz López descriu aquestes professionals com a figures híbrides, situades entre la pedagogia, la museologia, la producció cultural, la recerca i la gestió, una indefinició que pot generar precarietat i que també permet construir formes de treball transversals.

La mediació deixa de ser només una manera d'explicar el museu i es converteix en una manera d'interrogar-lo.

Aquesta perspectiva modifica també la relació amb els públics. Les educadores no apareixen com a transmissores d'un significat ja establert per conservadors o comissaris, sinó com a productores de situacions en què els visitants poden relacionar les obres amb els seus coneixements i experiències. Interpretar deixa de consistir a descobrir el significat correcte d'una obra i passa a significar construir relacions, formular preguntes, introduir altres relats i reconèixer que els significats es produeixen des de posicions diferents.

Aquesta transformació porta inevitablement a la qüestió del **poder dins del museu**. Diversos textos plantegen qui decideix els relats expositius, quines veus adquireixen autoritat, quines queden en segon pla i fins a quin punt la institució està disposada a deixar-se transformar per les comunitats amb què treballa. La participació no consisteix simplement a incorporar nous públics a una estructura ja definida. Implica revisar l'autoritat curatorial, la distinció entre coneixement expert i no expert i els mateixos processos de presa de decisions.

El llibre adopta formalment aquesta mateixa voluntat de pluralitat. Els textos conviuen amb fotografies, poemes i un abecedari construït a partir de conceptes sorgits durant les entrevistes. No són elements merament ornamentals: proposen una lectura fragmentària i dialògica coherent amb una publicació que prefereix mostrar experiències situades abans que construir una doctrina general sobre la mediació.

Nota de l'editor (2026). Llegit avui, el volum conserva força perquè anticipa qüestions que després han adquirit més centralitat en el debat museístic: mediació, participació, autoritat institucional, reconeixement dels sabers situats i condicions laborals dels professionals. També mostra els límits d'un moment en què una part important de l'esperança transformadora es dipositava en les pràctiques educatives. El problema que deixa obert és més estructural: **fins on poden transformar una institució unes professionals que continuen ocupant-hi una posició laboral i organitzativa perifèrica?** Aquesta tensió entre ambició crítica i capacitat institucional efectiva és probablement una de les aportacions del llibre que millor resisteix el pas del temps.

Referència

Padró, C., i Villanueva, P. (Coords.). (2014). *Voces con alas críticas*. Museum Mediators. [Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Llibre

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: educació i cultura

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: treball cultural i professionals

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: pensament cultural

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2015/mediacio-museus-marges>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/e150214.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/5993>